

NACZELNE DOWODZTWO W.P.

/Sztab Generalny/

Oddział II Informacyjny.

Bw/2.Nr.27325/II.

TAJNE *aaRS*

40955-

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ.

Przesyła się do wiadomości raport Attaché Wojskowego w Bernie, dotyczący organizacji strzeleckich w Szwajcarji.

Organizacje powyższe są wynikiem systemu milicyjnego i należy je uważać za twór czysto wojskowy, na co wskazuje budżet, uwzględniony w wydatkach państwowych i umieszczony w budżecie wojskowym.

Otrzymują: Min.Spraw.Wojsk./Biuro Prez./, Nacz.Dow.
Oddział I., Adjutantura Generalna.

1 załącznik.

Za zgodność:

Potdukski

1.Zast.Szefa Sztabu Gen.

Kuliński m.p.

Generał Ppor.

NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 40955, dnia 15/VI 1920 r.
Wydział

ATTACHE WOJSKOWY
PRZY POSELSTWIE POLSKIM W BERNIE

L. 1779/RW.-

Berno, dnia 10 czerwca 1920r.-

Do NACZELNEGO DOWODZTWA W.P.

Oddział II Sztabu Generalnego.

Poczta Polowa 53.-

RAPORT CO DO OBOWIĄZUJĄCYCH W ARMII SZWAJCARSKIEJ
PRZEPISÓW W SPRAWIE POZA SŁUŻBOWYCH ĆWICZEN STRZE-
LECKICH.

-----ooOoo-----

WSTĘP.

Poniżej podane nowe rozporządzenia nie zmieniają warunków ogólnych z roku 1908, według których oficerowie niżsi i żołnierze wojsk zaopatrzonych w karabiny i należący do rezerwy i obrony krajowej, są zmuszeni do odbycia rocznie pewnej liczby ćwiczeń obowiązkowych w stowarzyszeniach strzeleckich lub prywatnych, założonych dla tego celu.

Nowy rozkaz tyczy przedewszystkiem zastosowanie tych zasad:

- 1) Liczba ćwiczeń strzeleckich jest powiększoną.
(40 zamiast 24.)
- 2) Te same rozkazy są zastosowane dla tych ćwiczeń jak i dla strzelania podczas służby wojskowej. Zli strzelcy, jakoteż ci, którzy nie odbyli ćwiczeń obowiązkowych są zmuszeni do odbycia w roku następnym, kursu specjalnego, trwającego trzy dni, podczas których nie otrzymują poborów.
- 3) Oficerowie i podoficerowie mogą się ćwiczyć w ich prywatnych stowarzyszeniach, pod warunkiem (w razie nieposłuszeństwa odbiera im się ten przywilej, zajęcia się stowarzyszeniami kantonalnymi strzelców, które do tej pory nie miały przewodników.-

-----ooOoo-----

RAPORT O ĆWICZENIACH STRZELECKICH POZA
SŁUŻBĄ WOJSKOWĄ .-

-----00000-----

Już od najdawniejszych czasów ćwiczenia strzeleckie były bardzo lubiane przez Szwajcarów i popierane przez rząd. Lecz dopiero od czasu wprowadzenia pierwszego karabinu, małego kalibru (karabin 10m/m z roku 1863) powstał pomysł o ćwiczeniach strzeleckich obowiązkowych poza służbą wojskową.

Pomysł ten został zatwierdzony rozkazem rządu z dnia 13 marca 1864r. Jednak dla praktycznego wprowadzenia tego rozkazu w życie, zostało w roku 1874 wydane prawo organizacyjne wojskowe, na mocy którego oficerowie i żołnierze należący do piechoty rezerwy i obrony krajowej byli zmuszeni do strzelania 30 naboji, według ściśle określonego planu, podczas lat w których nie zostają powoływani do ćwiczeń wojskowych.

Przepisy 23 listopada 1876r. określiły wysokość wypłacanych przez rząd zasiłków, stowarzyszeniom strzeleckim których rozwój zasługiwał na poparcie.

Zdecydowano jednak narazie, że zainteresowani, by mógł zadośćuczynić swym obowiązkom, mogą się tymczasowo zbierać pod kierownictwem oficerów na polach strzelniczych lub strzelnicach, chociaż nie są członkami stowarzyszeń strzeleckich.

Lecz brak koordynacji wysiłków na tem polu, nie dał dobrych wyników. To też uchwałą 1883r. zmuszono wszystkich obywateli, obowiązanych do ćwiczeń strzelniczych w czasie nie służbowym, do zapisania się do stowarzyszeń strzeleckich. Tem została ustalona działalność tych stowarzyszeń, które od tego czasu należą do wojska.

Prawo organizacyjne roku 1907 rozciągnęło obowiązek ćwiczeń strzelniczych na wszystkich oficerów niższych i żołnierzy zaopatrzonych w karabiny, to znaczy wszelkich broni. Prawo to uchwaliło także, że ćwiczenia mają się odbywać rok rocznie, bez względu na to czy jest powołanie pod broń w danym roku, czy też nie, i zachęcało organizacje "Młodych Strzelców".-

Przepisy te zostały uprawomocnione rozkazem z 24 grudnia 1908r. który aż do dziś dnia reguluje ćwiczenia strzelnicze poza służbą wojskową.

Skutki tych przepisów są jaknajlepiej : liczba stowarzyszeń strzeleckich 1675 w 1880r.- pomnożyła się do 4028 w 1912r. i równolegle liczba strzelców podwyższyła się od 56.868 do 182.515.-

Rozporządzenie o strzelaniu piechoty w 1905r. zwracało uwagę na znaczenie wykształcenia indywidualnego przy nauce strzelania. Rozporządzenie te, przed przejściem do głównych ćwiczeń wymagało zadawalniającego wykonania strzałów próbnych.-

Otóż rozporządzenie 24 grudnia 1908r. okazało się mniej wymagającym co do ćwiczeń strzelniczych poza służbą wojskową : ustanowiono ten sam program ćwiczeń dla wszystkich strzelców, niezależnie od ich wartości. Tak że zli strzelcy mogli tylko z wielkim trudem robić postępy, n.p. na ogół stowarzyszeń, 20% ich członków nie osiągnęło w 1912r. przeciętnie 2 punktów (cel 1 m/m) na strzał z 380m do celu A, gdy ćwiczenie próbne w wojsku wymaga 5 celnych strzałów i 12 punktów na 6 strzałów.

Oprócz tego dużo obywateli zadawalało się czterema obowiązkowymi ćwiczeniami strzelniczymi i nie dochodziło do żadnej wprawy. Oficerowie i podoficerowie także odbywali tylko swe strzeleckie ćwiczenia w stowarzyszeniach

prywatnych i nie zajmowali się kantonalnymi strzelnicami, które ponownie zostały bez przewodników.

Departament wojskowy szwajcarski zajął się tą sytuacją i postanowił ponownie uzupełnić regulamin z 1908r. Reforma ta została przeprowadzona rozkazem z 26 września 1913r. zawierającym "Program 5 listopada 1913r. ćwiczeń strzeleckich poza służbą wojskową.

-----ooOoo-----

NOWE ROZPORZADZENIA

-----oOo-----

I PRZEPISY ZASADNICZE.

Cwiczenia strzelnicze poza służbą wojskową są obowiązkiem wojskowym. Do tych ćwiczeń obowiązani są oficerowie niżsi i żołnierze (z ich własną bronią) rezerwy i obrony krajowej, należący do oddziałów zaopatrzonych w karabiny. W razie nie odbycia ćwiczeń strzeleckich podlegają oni karze i muszą w roku następnym przejść kurs strzelniczy podczas którego (trzy dni) nie otrzymują poborów.

Te ćwiczenia strzeleckie, co roczne, muszą być odbyte w stowarzyszeniu lub stowarzyszeniach gminy zamieszkałej przez danego osobnika.

Departament wojskowy może jednak, za wielkie zasługi uznać stowarzyszenia prywatne oficerskie, podoficerskie i broni specjalnych, jako stowarzyszenia wojskowe dla ćwiczeń strzelniczych.

Ten przywilej może im jednak być odebrany, jeżeli stowarzyszenia te nie opiekują się dostatecznie strzelnicami kantonalnemi lub przygotowawczemi.

II ORGANIZACJA.

Cwiczenia strzeleckie podlegają sekcji piechoty Departamentu Wojskowego. Ten ostatni kontroluje je i niezbędnych dostarcza zasiłków; deleguje on oficerów łącznikowych, którzy stoją na czele każdego z piętnastu okręgów strzelniczych.

Właściwy zarząd należy do rządu kantonálnego, który oddaje jedną część swej władzy komisji strzeleckiej. Rząd jednak rezerwuje sobie uchwalenie statutów i kontro-

łą, jakoteż wysyłanie raportów i wypłacanie zaliczek.

W każdym kantonie organizowanych jest, przynajmniej tyle komisji strzeleckich co baonów piechoty wojska.

Członkowie komisji tych są mianowani na trzy lata i służą jako reprezentanci rządu kantonalnego dla inspekcji stowarzyszeń strzelniczych, które przedkładają im programy i zapotrzebowania.

Muszą oni czuwać nad zastosowaniem regulaminów. Z tego powodu, każdy członek komisji zajmuje się jedną grupą stowarzyszeń, która ma jest specjalnie powierzona.

Same ćwiczenia wojskowe, przeprowadzane są przez miejscowe strzeleckie stowarzyszenia.

Są to stowarzyszenia nie zależne, administrowane przez własny komitet, który liczy przynajmniej 15 członków (10 w małych gminach) Strzelnice są dane bezpłatnie przez gminy.

W każdym stowarzyszeniu prowadzenie ćwiczeń strzeleckich powierzone jest członkom, którzy przeszli kurs "Instruktorów strzeleckich" organizowany przez Rząd Centralny. Przynajmniej jeden instruktor musi być obowiązkowo na każdą grupę 100 strzelców.

Każden obywatel obowiązany do ćwiczeń strzeleckich jest przez to samo członkiem stowarzyszenia strzeleckiego tejże gminy. Opłata musi być jak najmniejsza.

Oprócz tego, mogą wstąpić do stowarzyszenia wszyscy młodzi ludzie, którzy skończyli 17 rok życia. Stowarzyszenia mogą także ćwiczyć młodych strzelców od 18 - 19 lat bez zapisywania ich na członków.

Wszyscy uczestniczący w ćwiczeniach strzeleckich korzystają z asekuracji wojskowej.

III.- RODZAJ ĆWICZEN.

Ćwiczenia strzelnicze, przewidziane przez regulamin są złożone z ćwiczeń obowiązkowych i ćwiczeń dowolnych (konkurs oddziałów w polu i strzelania bojowe.) Stowarzyszenia mogą także wypracować program ćwiczeń dowolnych. Ćwiczenia młodych strzelców podlegają specjalnemu rozporządzeniu.

a) Ćwiczenia obowiązkowe i strzelanie obowiązkowe.

Strzelanie pojedyncze obejmuje 6 rodzajów strzelania po 6 ładunków.

<u>Nr.</u>	<u>Cel.</u>	<u>Pozycja.</u>	<u>Warunki.</u>
1	A	Leżąc lub klęcząc z wolnej ręki.-	12 punktów - 5 strzałów celnych.
2	A	Klęcząc, z wolnej ręki.-	
3	A	Stojąc, z wolnej ręki.-	
4	B	Leżąc, z podparką.	{ Warunki, według różnych przepisów, zależnie od stowarzyszenia.
5	B	Leżąc, z wolnej ręki.	
6	B	Klęcząc, z wolnej ręki.	

Pierwsze ćwiczenie odpowiada ćwiczeniu próbnemu armji i przedstawia minimum warunków wymaganych.

Jeżeli w 6 pierwszych strzałach, strzelec nie spełnia warunków, musi on przed ponownym strzelaniem powtórzyć ćwiczenia przygotowawcze z ostremi nabojami lub ślepe, pod nadzorem instruktora.

Następnie strzelec musi w dalszym ciągu strzelać aż do osiągnięcia żadanego wyniku, i do wyczerpania przepisowej ilości naboji.

Cwiczenia 2 - 6 są przyznaczone (zależnie od ilości pozostałych naboji) dla strzelców, którzy z powodzeniem skończyli pierwsze ćwiczenie.

Uważa się, że strzelec spełnił warunki, gdy z powodzeniem zrobił pierwsze ćwiczenie i zużył dla innych ćwiczeń resztę kul bezpłatnie mu wydanych. Gdyby mu się te ćwiczenia nie udały, musiałby on w roku następnym odbyć kurs specjalny, trwający trzy dni, podczas których nie otrzymuje poborów.

b) Cwiczenia dowolne.

Są one podzielone na ćwiczenia konkursowe oddziałów polowych i strzelanie bojowe. Stowarzyszenia mają wybór między jednym i drugim z tych ćwiczeń.

1) Konkurs oddziałów polowych. Przynajmniej pięć stowarzyszeń musi brać udział w każdym konkursie. Cwiczenia odbywają się na polach strzelniczych.

Na tych konkursach, ćwiczenia są następujące:

(po 6 ładunków na 300m do celu A)

Ogień pojedynczy, leżąc, z wolnej ręki.

" " kłęcząc, z wolnej ręki.

Ogień całym oddziałem, kłęcząc, z wolnej ręki
(czas jedna minuta)

2) Strzelanie bojowe. Cwiczenia indywidualne, w których każdy strzela na nieznany dystans, do grupy celów polowych.-

c) Instrukcja młodych strzelców.

Instrukcja młodych strzelców, prowadzona przez instruktorów, jest złożoną z instrukcji przygotowawczej wszystkiego co dotyczy utrzymanie broni.

Potem uczniowie przechodzą do następujących ćwiczeń:

1) Cwiczenia przygotowawcze, 200 - 300m. 30 strzałów w minimum trzech odrębnych okazjach.

- 2) Cwiczenia główne, 300m, leżąc, z wolnej ręki, 6 strzałów
300m, klęcząc, z wolnej ręki, 6 "

Warunki: 10 punktów i 4 strzały celne minimum na każde
ćwiczenie, pod karą ponownego zaczęcia.

IV ZASIŁKI ROCZNE. *****

Rząd dostarcza stowarzyszeniom niezbędnych zasiłków.

Zasiłki te są:

Rozdawanie bezpłatne naboji, zapomogi pieniężne na
różne wydatki jak cele, markierzy etc... sprzedawanie na-
boji po niskich cenach i odszkodowanie dla młodych strzel-
ców.

a) Naboje bezpłatne.

Naboje bezpłatne dla każdego strzelca :

- 1) na ćwiczenia obowiązkowe 40 ładunków bez łódek.
- 2) Ewentualnie na konkursy polowe lub strzelanie bojowe:
18 ładunków w 3 łódkach.

b) Naboje płatne.

Naboje płatne są wydawane po uznaniu władz kompetent-
nych i w granicach budżetowych celem umożliwienia wielkich
konkursów strzelniczych i ćwiczeń dodatkowych. Cena daw-
nego ładunku, który jedynie jeszcze jest rozdawany, wy-
nosi 0,09 cts., sprzedany jest on stowarzyszeniom za
0,05 cts. skąd strata dla rzędu 0,04 cts. na ładunku.

c) Zasiłki wynoszą na każdego członka:

- 0,80 cts. dla ćwiczeń obowiązkowych.
- 0,40 cts. dla konkursów oddziałów polowych.
- 0,80 cts. dla strzelania bojowego.

d) Młodzi strzelcy.

Istrukcja młodych strzelców odbywa się na koszt sto-

warzyszeń, które otrzymują na ten cel dodatek 5 Frs. na głowę.-

V DZIAŁALNOŚĆ.

Na początku roku, komitet każdego stowarzyszenia strzelców opracowuje swój program (ćwiczenia obowiązkowe dla młodych strzelców i ćwiczenia oddziałów polowych) który jest przedstawiony przez jednego członka na zebraniu ogólnem Komisji członków ćwiczeń strzeleckich kantonalnych.

Ta ostatnia uchwała i ustanawia program. Pięć dni przed datą każdego ćwiczenia, stowarzyszenia strzeleckie muszą o nim zawiadomić oficera komisji od którego one specjalnie zależą.

Ćwiczenia strzelania bojowego zależą jedynie od oficera wydelegowanego z Departamentu Wojskowego.

Zapotrzebowania naboji, potwierdzone przez komisję lub oficera, są wysłane do arsenałów oznaczonych, które je dostarczają na czas określony.

Wynik każdego ćwiczenia jest zapisany na książeczkach osobistych członków, przez Stowarzyszenia.

W październiku, stowarzyszenia podają raport roczny jakoteż listę członków którzy nie zadośćuczynili ćwiczeniom obowiązkowym. Dokumenta te są wysłane do komisji ćwiczeń strzeleckich, która je wysyła pierwszego grudnia władzy kantonalnej, do dalszego wysłania do Departamentu wojskowego.

Książeczki osobiste członków którzy spełnili swe obowiązki, są wysłane do komendantów okręgów strzeleckich dla potwierdzenia.

Raporta o ćwiczeniach strzelania bojowego, są oprac-

cowane przez oficera Departamentu Wojskowego, który je wysłał wprost do Departamentu Wojskowego.

Członkowie, którzy nie spełnili swych obowiązków, (uchylający się lub zli strzelcy) są zmuszeni do odbycia w roku następnym specjalnego kursu, trwającego trzy dni, podczas których nie otrzymują poborów.

VI CWICZENIA REWOLWEREM I PISTOLETEM.

Cwiczenia te są dowolne. Na ten cel, ewentualnie jest wypłacany stowarzyszeniom dodatek 3 Frs. na głowę.

- a) dla wszystkich oficerów.
- b) dla żołnierzy nie mających karabinu, lecz tylko pistolet lub rewolwer.

Wymagane są następujące warunki:

Strzelanie podczas dwóch posiedzeń, minimum 48 naboje z czego połowa do celu obowiązującego na pistolet, t.j. 30 do 50m.-

VII BUDŻET.

<u>Wydatki</u>	<u>Budżet 1913.</u>	<u>Budżet 1914.</u>	<u>Uwagi.</u>
1) Kursa specjalne, bez zapłaty dla 2.500 uchylających się i złych strzelców z poprzedniego roku	15.000	17.500.	-----
2) Zasiłki dla stowarzyszeń strzeleckich.-	570.000	872.220.	Włączenie z nabojami bezpłatnymi w ilości 7 1/2 milionów.
Oficerowie Departamentu Wojsk. i komisje dla kontroli.	75.000	75.000	-----
Kursa instruktorów	15.500	15.000	-----
3) Deficyt na sprzedaży naboji.	1.073.445	620.868	Przewidziana ilość ładunków 20 1/2 milionów oprócz ładunków bezpłatnych
4) Odszkodowanie dla handlarzy naboji.	93.000	50.000	Odszkodowanie przewidziane nowym rozporządzeniem które jest w przygotowaniu.
5) Koszta transportu.	18.000	16.000	-----
Razem	1.859.948	1.672.588 Prs.,.	

Nowa organizacja ćwiczeń strzeleckich jest więcej ekonomiczną, chociaż oszczędność jest mniej znaczną niż się wydaje. N.p. przewidziane zapotrzebowanie naboji płatnych w 1914r. jest o 2½ miliona mniejsze od zapotrzebowania 1913r. z powodu zniesienia w 1914r. wszelkich wielkich konkursów kantonalnych skąd oszczędność prowizoryczna 100.000 Franków.-

W każdym razie zdaje się, że budżet nie będzie zwiększonym nową reformą i wydatek rządowy pozostanie prawdopodobnie ten sam, t.j. 10 Franków za strzelca.

VIII UWAGI.

Nowa ta organizacja została przyjęta na trzy lata dnia 1 stycznia 1914r. Została ona przyjęta chętnie. Zdaniem wszystkich, przepisy o indywidualnym wyszkoleniu każdego strzelca są wielkim postępem, jakoteż fakt że stowarzyszenia mogą same określać warunki nad-programowych ćwiczeń strzeleckich.

Z drugiej strony rozporządzenie co do stowarzyszeń oficerów i podoficerów, którzy posiadają teraz tylko małą niezależność, spotkało się z mocną krytyką. Te rozporządzenie jest jednak fundamentalne, wątpliwem jest by reklamacje na ten temat zostały uwzględnione.

-----ooOoo-----

Starkowski

Rotmistrz i Attaché Wojskowy P.P.